

Knivsta 19 januari 2016

Till kommunstyrelsen, kommunfullmäktige och samhällsutvecklingsnämnden i Knivsta kommun
Cc: Tobias Arvidsson, Björn Sjölund, Anders Carlquist, Jonas Olsson, Emma Hell-Lövgren, Marika Palmér-Rivera, Martin Wetterstedt, Martin Gunnarsson, Irene Mårtensson, Maria Habazin, Josefin Edling

Synpunkter på och frågor om kommunens planhantering från Omställningsgruppen i Knivsta

Inledning

Omställningsgruppen är mycket bekymrad över den förändring i riktning mot minskad dialog och öppenhet som skett när det gäller kommunens hantering av den fysiska planeringen och av byggandet i Knivsta kommun. Vi menar att omställningen till ett hållbart samhälle kräver *betydligt ökad dialog* för att möjliggöra nödvändiga förändringar till hållbara livsätt och ett samhälle utan nettoklimatutsläpp. Omställningsgruppen är tacksam för svar från ansvariga politiker på våra frågor och synpunkter nedan.

Behov av ökad dialog för omställning till ett hållbart samhälle

Knivsta, Sverige och världen står inför en klimatkris av ofattbara mått. Klimatmötet i Paris måste följas av konkreta och effektiva steg på alla nivåer för minskad klimatpåverkan, bibehållen biologisk mångfald och möjlighet för mänsklig överlevnad. Genomsnittssvensken genererar idag genom privat och offentlig konsumtion 10-15 ton koldioxid per person och år, medan ca ett ton per person och år bedöms vara långsiktigt hållbart. I "Färdplan 2050" slås fast att Sverige år 2050 ska vara ett land utan nettoklimatutsläpp. För att möjliggöra en sådan omställning behöver vi agera snabbt och kraftfullt, och vi måste börja nu!

Som en snabbt växande kommun behöver Knivsta bli ett föredöme och inspirationskälla i omställningen till ett hållbart samhälle, men det kräver stor handlingskraft och en stark och öppen dialog med civilsamhället i Knivsta och med kunnig expertis. *Alla* kommunens beslut måste tas med ett nollklimatutsläpp och bibehållna ekosystemtjänster som långsiktiga mål.

Femton hinder för hållbar stadsutveckling

I rapporten "**Femton hinder för hållbar stadsutveckling**" (se bilaga) pekar delegationen för hållbara städer på betydelsen av städernas konkreta och lokalt förankrade arbete för en hållbar utveckling. Delegationen betonar också att "hållbara livsstilar är en nyckel för att uppnå klimatmålen i ett fritt och demokratiskt samhälle". Kommunerna behöver samverka med individer, organisationer och företag på helt nya sätt, och med helt nya målbilder. Dessa kan bara utvecklas i samverkan och genom en öppen och fördjupad dialog med *alla* intresserade invånare, där målet är att kommunens planer, tekniska systemlösningar och människors livsstilar understödjer och positivt förstärker varandra.

Otillräcklig dialog menar författarna till rapporten "Femton hinder för hållbar stadsutveckling" är ett av de stora hindren mot en hållbar stadsutveckling: "*Otillräcklig dialog med medborgare om stadens långsiktiga utveckling medför ett demokratiskt underskott. Bristfällig återkoppling och uppföljning av genomförda dialogprocesser hindrar kunskapsupbyggnad. Delaktighet och inflytande i samhället är grundläggande för god folkhälsa, liksom för graden av ansvarstagande för den egna närmiljön.*"

Brist på öppenhet och information i kommunen

När kommunen bildades var ett av argumenten att vi som bor i Knivsta skulle komma närmare beslutsfattarna. Kommunen har också tidigare varit relativt generös med att hålla samråds- och

informationsmöten och att ge enskilda och ideella föreningar möjlighet att lämna yttranden och synpunkter på den fysiska planeringen i dess olika skeden. Vi har på senare tid märkt en påtaglig försämring genom att kommunen numera sällan ordnar samrådsmöten och i övrigt är återhållsam med att inhämta och redovisa synpunkter från t.ex. ideella föreningar. Exempelvis redovisas inte samtliga inkomna synpunkter i samrådsredogörelser till detaljplaner, färre ideella föreningar får remisser på planer, och kommentarer på inkomna synpunkter är sparsamma eller saknas helt. På senare tid har vi också erfarit att samrådsredogörelse saknats på hemsidan.

Omställningsgruppen ber kommunens ansvariga beslutsfattare att redovisa vilka beslut som ligger bakom de förändringar som skett när det gäller öppenheten och medborgares möjligheter att påverka den fysiska planeringen.

Om kommunen vill förklara den minskade öppenheten med den nya lagstiftningen för en enklare planprocess tycker vi det är mycket olyckligt. Målet med den nya lagstiftningen kan inte ha varit att urholka kommunernas arbete för en hållbar utveckling, vilket kräver en *ökad* och inte en *minskad* dialog.

Kommunen växer – viktigt med större resurser i förvaltningen

Kommunen växer och expanderar mycket kraftigt. Det är nödvändigt att förvaltningen får tillräckligt med resurser för att klara den mycket stora utmaning som ligger i att omvandla ett litet stationssamhälle till en större tätort samtidigt som man skapar förutsättningar för och bygger ett ekologisk hållbart samhälle utan nettoklimatutsläpp.

Vi menar att den goda kompetens som finns i Knivsta kommun för strategiskt och konkret arbete med miljö-, energi-, kretslopps- och sociala frågor behöver få rejäl förstärkning för att berörda tjänstemän ska hinna med att hantera alla viktiga frågor i kommunens planeringsprocesser.

I det arbetet är det också viktigt att tillvarata de kulturella värden som finns i dagens Knivsta.

Vi anser också att det är angeläget att värdefulla tätortsnära områden ges ett varaktigt skydd i form av naturreservat. Även för detta krävs resurser och nödvändig kompetens inom kommunen. Viktiga närområden att skydda nu när kommunen växer är Gredelby hagar/Trunsta träsk, Boängsåsen och Ängbyskogen.

Frimärksplaneringen riskerar samhällets hållbarhet och långsiktiga utveckling

Vi är bekymrade över att markanvisningar ges till exploatörer helt utanför ett större sammanhang och utan tydliga krav och insyn, vilket medför att det i princip kan bli de olika privata exploatörerna som styr samhällets utbyggnad.

Vi anser att det är angeläget att kommunen snarast färdigställer översiktplanen samt en övergripande vision för hur samhället ska utvecklas ur samtliga aspekter. Idag framhålls att närhet till kommunikationer och att tät och hög bebyggelse är bra ur klimatsynpunkt. Det senare kan inte verifieras av dagens forskning och allt fler forskare framhåller vikten av en hög grönytefaktor i ny bebyggelse, inte minst för den uppväxande generationen.

Omställningsgruppen välkomnar den granskning som skett av kommunens rutiner för markanvisningar. Vi ser fram emot att tydliga rutiner skyndsamt tas fram för markanvisningar, med transparens i alla led och dokumentation av alla kontakter.

Det är nödvändigt att kommunen i arbetet för en hållbar utveckling inför tydliga miljö- och hållbarhetskrav i de kommande reglerna för markanvisningar, inklusive tydligt definierade

kravnivåer, verifieringsgrunder, ansvariga osv. Många andra kommuner har redan miljö- och hållbarhetskrav i markanvisningsavtalen.

Som goda exempel rekommenderar vi läsning av miljö- och hållbarhetskraven vid markanvisning för kvarteret Brofästet i Norra Djurgården, (bifogas) samt Göteborgs kommuns checklista för miljöplan, se <http://goteborg.se/wps/portal/foretag/mark-och-lokaler/miljoanpassat-byggande>.

Använd tillgängliga planeringsunderlag och påskynda färdigställande av grönplanen

Vi anser att det är angeläget att kommunen aktivt använder de planeringsunderlag som finns framtagna. Dessutom är det angeläget att nya tas fram, bl.a. för trafiken i tätorten och för en sammanhållen grönstruktur. Det är positivt att en grönstrukturplan håller på att färdigställas. Till dess den är antagen av KF anser vi att nuvarande underlag aktivt behöver användas och relateras till i den fysiska planeringen.

I tillägg till långsiktiga miljö- och hållbarhetskrav är det angeläget att det finns en övergripande och tydlig strategi för var bostäder skall finnas, att det finns en planering med utrymme för järnvägen och beaktande av trafiksituationen som redan nu är tät över bron och ut mot motorvägen. Riskanalyser för transporter och buller menar vi skall svara upp mot gällande krav. Bostäder i direkt anslutning till genomfartsleden riskerar att bli utsatta för risker med transport av farligt gods, buller och troligen också partiklar.

Kommunens strävan att nedgradera genomfartsleden till gata är oroande, innan man noga bedömt konsekvenserna av detta. Det är därför angeläget att kommunen snarast belyser konsekvenserna med bullerproblem innan det byggs bostäder längs Gredelbyleden samt redovisar effekter på Knivstas trafiksituation om leden omvandlas till stadsgata. Vi har dessutom ofrånkomligen ett ökande antal dagliga transporter med större fordon till butiker och arbetsplatser, som kommer att påverka den idag ansträngda trafiksituationen.

Omställningsgruppens roll och intresse för Knivstas utveckling

Omställningsgruppen syfte är att verka som ett opolitiskt medborgardrivet nätverk för att bidra till kommunledningens och medborgarnas samarbete för ett hållbart Knivsta, ekologiskt, socialt och ekonomiskt, samt därmed förenlig verksamhet.

Syftet är vidare att verka för att utsläppen av växthusgaser inom Knivsta kommun minskar så snabbt som möjligt, med målet att Knivsta kommun ska bli helt klimatneutral, dvs. att inga nettoutsläpp av växthusgaser ska ske inom kommunen. Vi vill gärna bidra med vår kunskap och stödja kommunen i dess arbete med att utveckla Knivsta till ett samhälle som är hållbart ur både ekologiska, sociala och ekonomiska aspekter.

Vår förhoppning är att kommunen har intresse av att förbättra samarbetet med de medborgare som har intresse och kompetens att bidra till kommunens utveckling.

Omställningsgruppen i Knivsta, 19 januari 2016

Marie Kvarnström, ordförande

Kopia till: UNT, Föreningen Vårda Knivsta, Naturskyddsföreningen i Uppsala